

รายงานการวิจัย

สำรวจและรวบรวมพืชสมุนไพรของจังหวัดอุบลราชธานี

The Investigation and Collection of Medicinal Plants in Ubonratchathani
Province

บังอร ศรีพานิชกุลชัย

และ

นิธิมา	สุทธิพันธ์ุ์	สุดารัตน์	หอมหวล
อารี	วังมณีรัตน์	ระวีวรรณ	แก้วอมตวงศ์
	วริษฐา	ศิลาอ่อน	

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

พ.ศ. 2544

โครงการวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

เงินหมวดอุดหนุนทั่วไป ปีงบประมาณ 2542

รหัสโครงการวิจัย :03008 878-0001

ISBN 974-609-058-5

รายงานการวิจัยเรื่อง **สำรวจและรวบรวมพืชสมุนไพรของจังหวัดอุบลราชธานี**
 The Investigation and Collection of Medicinal Plants in Ubonratchathani Province
 ISBN 974-609-058-5

คณะผู้วิจัย

หัวหน้าโครงการ นางบังอร ศรีพานิชกุลชัย ภ.บ.(เกียรตินิยม, เจริญทอง), วท.ม.(ชีวเคมี),
 Ph.D.(Cell Biology)

ผู้ร่วมวิจัย นางสาวนิริมา สุทธิพันธุ์ ภ.บ., ภ.ม.(เภสัชเวท)
 นางสาวระวีวรรณ แก้วอมตะวงศ์ ภ.บ.(เกียรตินิยม), ภ.ม.(เภสัชเวท)
 นางสุดารัตน์ หอมหวล ภ.บ., ภ.ม.(เภสัชเวท)
 นายอารี วัฒนรัตน์ ภ.บ., M.Sc.(Pharmacognosy)
 นางสาววริษฐา ศิลลาอ่อน ภ.บ., ภ.ม.(เภสัชอุตสาหกรรม)

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

โทรศัพท์ (045) 288-382-3

โทรสาร (045) 288384

โครงการนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
 เงินหมวดอุดหนุนทั่วไป ปีงบประมาณ 2542 จำนวนเงิน 130,000.- บาท
 ระยะเวลาทำการวิจัย 1 ปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2542-2543 รหัสโครงการวิจัย 03008 878-0001

บทคัดย่อ

การสำรวจพืชสมุนไพรพื้นบ้านโดยการสัมภาษณ์หมอยาพื้นบ้าน 42 คน เกี่ยวกับพืชสมุนไพรที่ใช้ในการรักษาโรค ได้ข้อมูลเกี่ยวกับ ชื่อท้องถิ่น ส่วนที่ใช้ ประโยชน์ และวิธีใช้ พร้อมกับเก็บตัวอย่างพืชสมุนไพรมาจัดทำเป็นพันธุ์ไม้แห้ง เพื่อพิสูจน์ ชื่อพฤกษศาสตร์ของพืชเหล่านั้นโดยการตรวจสอบเอกลักษณ์พืชด้วยรูปวิธานและเปรียบเทียบตัวอย่างพืชที่พิพิธภัณฑ์พืช กรุงเทพฯ กรมวิชาการเกษตรและหอพรรณไม้ กรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวบรวมพรรณไม้ได้ทั้งหมด 193 ชนิด จำแนกเป็นพืชใบเลี้ยงคู่ 167 ชนิด พืชใบเลี้ยงเดี่ยว 24 ชนิด เห็ด-รา 2 ชนิด เป็นพืชที่จัดอยู่ใน 88 วงศ์ วงศ์พืชสมุนไพรที่มีมากที่สุดสามอันดับแรกคือ Euphorbiaceae มี 18 ชนิด, Rubiaceae มีทั้งหมด 14 ชนิด Leguminosae 11 ชนิด Minispermaceae Zingiberaceae และ Moraceae มีวงศ์ละ 7 ชนิด นอกจากนี้ยังพบว่าพืชสมุนไพร 193 ชนิด มีเพียง 84 ชนิด เท่านั้นที่เคยมีรายงานการศึกษาฤทธิ์ทางเภสัชวิทยาในเชิงวิทยาศาสตร์ พบว่าการออกฤทธิ์ทางเภสัชวิทยาที่มีการศึกษามากที่สุดคือ ฤทธิ์ด้านจุลชีพ รองลงมาคือ ฤทธิ์ต่อความดันโลหิต ฤทธิ์ลดน้ำตาลในเลือด ฤทธิ์ด้านการแข็งตัวของเลือด ฤทธิ์ต้านมาลาเรีย ฤทธิ์ต้านมะเร็ง และฤทธิ์ด้านการอักเสบ

รายงานการวิจัยเรื่อง สํารวจและรวบรวมพืชสมุนไพรของจังหวัดอุบลราชธานี

The investigation and Collection of Medicinal Plants in Ubonratchathani province

ISBN 974-609-058-5

Researchers

Mrs. Bungorn Sripanidkulchai , B.Sc. in Pharm (Honor, Golden medal),

M.Sc.(Biochemistry), Ph.D. (Cell Biology)

Miss Nitima Suttipanta ; B. Pharm, M.Pharm (Pharmacognosy)

Miss Rawiwan Kaewamatawong ; B.Sc. in Pharm (Honor), M.Pharm.(Pharmacognosy)

Mrs. Sudarat Homhual ; B.Sc. in Pharm , M.Sc.(Pharmacognosy)

Mr. Aree Wangmaneerat ; B.Sc. in Pharm , M.Sc.(Pharmacognosy)

Miss Varisada Silaorn ; B.Sc. in Pharm , M.Pharm.(Industrial Pharmacy)

Faculty of Pharmaceutical Sciences, Ubonratchathani University

Telephone : (045)288-382-3 Fax : (045)288-384

This research was financially supported from the National Research Council of Thailand
in fiscal year 1999 for 130,000-Bath

Research duration 1 years from 1999-2000

Code of this research 03008 878-0001

Abstract

The investigation of medicinal plants in Ubonratchathani Province was carried out by interviewing 42 of traditional practitioners for local names, indication, and part of use of medicinal plants they have used. Then, the medicinal plants were collected and made voucher specimens. For botanical identification, these specimens were compared with the authentic specimens at two herbaria - The Bangkok Herbarium (Botany Section, Botany and Weed Science Division Department of Agriculture, Ministry of Agriculture, Thailand) and The Forest Herbarium (Royal Forest Department, Ministry of Agriculture, Thailand). One hundred ninety three species of medicinal plant were identified. These were comprised of 167 dicots, 24 monocots, and 2 fungi. Euphorbiaceae is the family consisting most kinds of medicinal plant (18 species). Rubiaceae and Leguminosae consisted of 14 species and 11 species, respectively. The three families; Minispermaceae, Zingiberaceae, and Moraceae each consisted of 7 species. Moreover, only 84 of 193 plant species on the list were reported to have pharmacological studies. From this study, antimicrobial was found to be the most reported pharmacological activity. Other most reported activities were as follow: antihypertension, antihyperglycemia, anticoagulant, antimalaria, anticancer and anti-inflammation.